

Rusteloze zomergedachten

Piekerend over wat te schrijven in deze column – de deadline nadert snel – laat ik mijn ogen dwalen door mijn werkkamer. Mijn oog valt op een boek met de titel *Ook gij zult geen rust vinden*. Het staat ingeklemd tussen titels als *Thora en stoa over mensen en natuur*, een studie over de Joodse en Griekse filosofische wortels van ons milieu-denken. De andere titel is *Art in action* van Wolterstorff. Kunst is ook al zo'n thema waar je rusteloos van kunt worden. Veel kunstenaars hebben tenslotte een niet altijd expliciete gedachte in hun werk gelegd. Op mijn computer blader ik door de uitgebreide verzameling wetenschappelijke literatuur. Soms laat je je verrassen door titels waarvan je niet meer wist dat je ze had. Een artikel gaat over samenwerking in de vroeg Israëlische kibboets. Samenwerking wordt gekoppeld aan religieuze motieven en rituelen. Het artikel neemt mijn gedachten mee. Is Het Nieuwe Werken ook niet omgeven door een zekere vorm van religiositeit? Je moet erin geloven hoor ik velen zeggen. Het gaat over een betere toekomst, een arbeidssituatie die beter is, productiever, grotere vrijheid en tevredenheid. Het nieu-

we Utopia ligt aan onze voeten! Zo hoor ik mensen zeggen.

Inmiddels heb ik een cd opgezet met muziek van Bach en Händel. Zelfs in de zomer is passiemuziek van ongekeerde schoonheid! Terug naar mijn rusteloze denkproces. Het CfPB lustrum in 2011. We zouden heel graag een boek willen maken. Te midden van een reeks aan wetenschappelijke titels die rond die tijd zal verschijnen over organisatie en ruimte, over sociale constructie van ruimte, over evaluatiemethoden van werkomgevingen zouden we graag gewone mensen aan het woord willen laten. Wat betekent de werkomgeving voor hen? Wat doen zij met al die vragen die op hen afkomen: Zal de crisis eens voorbij zijn, heb ik nog wel een baan, of moet ik – zoals vele anderen – ook ZZP'er worden? Zijn nieuwe generaties werkers inderdaad zo anders en zou ik als oudere zelfstandige niet ontzettend veel concurrentie hebben van dat jonge volk?

Wetenschappelijke publicaties zeggen dat ze minder slapen, dat ze zich door alle piepjes van hun apparaatjes laten afleiden en daardoor minder productief zijn dan wie zich beheerst. Waarom hijgen populaire schrijvers als profeten van een nieuwe toekomst zo in je nek dat alles 'fundamenteel' anders wordt. Welk belang heeft men om je zonder al te veel onderbouwing bang te maken? *Moral panic* heet zo iets (Stanley Cohen, 1972... of was het toch Jock Young).

Mijn muziek is aangeland bij het Ave Maria van Schubert; Franz Schubert representant van de romantiek, een stijlperiode die wordt gekenmerkt door individualisme en verbeeldingskracht, die overeenkomsten vertoont met de onze. De rusteloze zoektocht naar zin en betekenis wordt in onze tijd afgewisseld met een traditioneel economisch nutsdenken. Als het om de werkomgeving gaat dan lijkt – gelet op de groeiende leegstand in kantoorgebouwen – de strijd tussen enerzijds de hang naar autonomie, vrijheid en ontwikkeling van de individuele werknemer en anderzijds het economisch rendement voorlopig beslist te worden ten gunste van de eerste. De consequenties van de leegstand kunnen wel eens minder romantisch kunnen zijn. Je zou er rusteloos van worden.



Wim Pullen
Center for People and Buildings